

1. หนังสือเดินทาง :

1.1 **ถาม** การขอทำหนังสือเดินทางเล่มใหม่ จำเป็นต้องไปยื่นคำร้องด้วยตนเองต่อสถานทูตหรือไม่

ตอบ ผู้ร้องต้องมายื่นคำร้องด้วยตนเอง พร้อมทั้ง พิมพ์ลายนิ้วมือ และถ่ายภาพที่สถานทูต

1.2 **ถาม** กรณีทำหนังสือเดินทางผู้เยาว์ อายุไม่ถึง 20 ปี บิดาและมารดา ต้องมาแสดงตนด้วยหรือไม่

ตอบ บิดาและมารดาต้องมาลงนามให้ความยินยอมต่อสถานทูต หากบิดาหรือมารดาอยู่ในประเทศไทยให้ทำหนังสือยินยอมที่อำเภอหรือกรมการกงสุล หากมารดาเป็นชาวต่างชาติมิได้จดทะเบียนสมรสกันและมีอาจตามตัวมาลงนามได้ ให้บิดาที่ดูแลบุตรนำคำสั่งศาล ซึ่งระบุให้เป็นผู้มีอำนาจ ปกครองบุตรมาแสดง หากบิดาเป็นชาวต่างชาติมิได้จดทะเบียนสมรสกันและมีอาจตามตัวมาลงนามได้ ให้มารดานำหนังสือจากอำเภอมารแสดงว่าไม่เคยจดทะเบียนสมรส หรือหนังสือรับรองการอุปการะบุตรแต่เพียงผู้เดียว (ปก.14) ส่วนผู้ปกครองที่มีใช้บิดามารดาของผู้เยาว์ให้นำคำสั่งศาลมาแสดง

1.3 **ถาม** พนักงานอยู่ในเช็ก จะทำหนังสือเดินทางให้ผู้เยาว์ที่อยู่ในไทย ได้อย่างไร

ตอบ ให้บิดาหรือมารดาหรือผู้มีอำนาจปกครองผู้เยาว์ มาติดต่อสถานทูตเพื่อทำหนังสือให้ความยินยอม

1.4 **ถาม** หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถต่ออายุ เพิ่มหน้า บันทึกแก้ไขชื่อ-สกุล หรือ คำนำหน้าชื่อได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ จะทำได้เพียง 2 กรณี คือ บันทึกเลขหนังสือเดินทางเล่มเดิม และบันทึกเปลี่ยนแปลงลายเซ็น

1.5 **ถาม** ได้หนังสือเดินทางเล่มใหม่แล้ว ยังมีวีซ่าที่ยังมีอายุใช้งานอยู่ในเล่มเดิมที่ยกเลิกไปแล้ว จะต้องทำอย่างไร

ตอบ หากเป็นวีซ่าเช็ก ควรรีบไปติดต่อตำรวจตรวจคนเข้าเมืองเพื่อย้ายวีซ่ามาอยู่ในเล่มใหม่ หากเป็นวีซ่าของประเทศอื่น สามารถถือหนังสือเดินทางเล่มเดิมที่มีวีซ่าคู่กับหนังสือเดินทางเล่มใหม่ เมื่อเดินทางเข้า-ออกประเทศนั้น

1.6 **ถาม** แต่งงานกับคนเช็ก ประสงค์จะเปลี่ยนคำนำหน้านามและนามสกุลตามสามี ในหนังสือเดินทาง

ตอบ ได้ หากเป็นหนังสือเดินทางรุ่นเดิม ไม่ได้ หากเป็นหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (ผู้ร้องต้องไปดำเนินการเปลี่ยนคำนำหน้านาม และนามสกุลในบัตรประชาชนจากอำเภอที่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยมาก่อน)

1.7 **ถาม** กระทรวงต่างประเทศและสถานทูต มีอำนาจยกเลิกหนังสือเดินทางคนไทยในต่างประเทศได้หรือไม่

ตอบ **ทำได้** หากพบว่าผู้ถือหนังสือเดินทางประพฤติตนให้เสื่อมเสียชื่อเสียงประเทศไทย หรือกระทำการให้เกิดความเสียหายต่อประเทศที่พำนัก รวมทั้งกรณีหนังสือเดินทางสูญหาย หรือตกอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ สถานทูตจะออกหนังสือเดินทางเล่มใหม่ให้กรณีหนังสือเดินทางสูญหาย ส่วนกรณีอื่นจะส่งตัวกลับประเทศไทย

1.8 **ถาม** เมื่อใดจะสามารถขอมีหนังสือเดินทางเล่มใหม่ได้

ตอบ ควรยื่นคำร้องต่อสถานทูต ก่อนที่หนังสือเดินทางเล่มเดิมจะหมดอายุ ไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือหากถือหนังสือเดินทางรุ่นเก่าอยู่ ควรรีบติดต่อสถานทูตเพื่อขอเปลี่ยนเป็นหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ในโอกาสแรก

1.9 **ถาม** แต่งงานกับชาวต่างชาติ สามีหรือภริยาจะมีสิทธิได้รับหนังสือเดินทางไทยหรือไม่

ตอบ **ไม่ได้** เว้นแต่ชาวต่างชาติผู้นั้นจะได้แปลงสัญชาติเป็นไทยแล้ว

1.10 **ถาม** บุตรมีหนังสือเดินทางทั้งของไทยและเช็ก ควรใช้เล่มใดเวลาเดินทางเข้าประเทศไทย

ตอบ ควรใช้หนังสือเดินทางเช็กเวลาเดินทางออกและเข้าเช็ก และใช้หนังสือเดินทางไทย เวลาเดินทางเข้า-ออกประเทศไทย แต่หากมีเฉพาะหนังสือเดินทางเช็กจะต้องขอวีซ่าจากสถานทูตก่อนจึงจะเข้าประเทศไทยได้

*****

2. **การขอรับรองเอกสาร :**

2.1 **ถาม** เอกสารประเภทใดบ้างที่สถานทูตสามารถรับรองได้

ตอบ เอกสารซึ่งออกโดยหน่วยงานในประเทศไทยหรือของเช็ก

2.2 **ถาม** ขั้นตอนในการขอรับรองเอกสารของไทย เพื่อใช้ในเช็ก

ตอบให้นำสำเนาเอกสารไทยไปผ่านการรับรองขั้นแรกจากกรมการกงสุล ถ.แจ้งวัฒนะ ก่อน จากนั้น **ทางเลือกที่ 1** แปลเอกสารเป็นภาษาอังกฤษและไปติดต่อสถานทูตเช็กเพื่อขอรับรองเอกสาร หรือ **ทางเลือกที่ 2** นำเอกสารมาให้สถานทูตไทยรับรองแล้วจึงค่อยแปลเป็นภาษาเช็ก ทั้งนี้ ในบางกรณีหน่วยราชการของเช็กอาจขอให้นำเอกสารดังกล่าวไปผ่านการรับรองจากกระทรวงต่างประเทศเช็ก อีกชั้นหนึ่งด้วย

2.3 **ถาม** ขั้นตอนในการขอรับรองเอกสารของเช็ก เพื่อใช้ในประเทศไทย

ตอบ ต้องนำเอกสาร ไปแปลเป็นภาษาอังกฤษและรับรองจากกระทรวงต่างประเทศเช็กให้เรียบร้อยก่อน จากนั้น **ทางเลือกที่ 1** นำเอกสารและคำแปลมาให้สถานทูตไทยรับรอง หรือ **ทางเลือกที่ 2** นำเอกสารและคำแปล ไปให้สถานทูตเช็กรับรอง ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นทางเลือกที่ 1 หรือ 2 เมื่อดำเนินการแล้ว ผู้ร้องต้องนำเอกสารและคำแปลภาษาอังกฤษไปแปลเป็นภาษาไทยและผ่านการรับรองจากกรมกงสุล ถ.แจ้งวัฒนะ เป็นขั้นตอนสุดท้าย จึงจะนำไปใช้ติดต่อหน่วยราชการไทยได้

2.4 **ถาม** สถานทูตรับรองเอกสารในภาษาใดบ้าง

ตอบ ภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ เท่านั้น

2.5 **ถาม** สถานทูตสามารถรับรองเอกสารของประเทศอื่น นอกจากเช็กได้หรือไม่

ตอบ ได้ แต่เอกสารนั้นจะต้องผ่านการรับรองจากสถานทูตประเทศเจ้าของเอกสาร และจากกระทรวงต่างประเทศเช็กมาก่อน

2.6 **ถาม** หากให้สถานทูตรับรองเอกสารแล้ว แต่ไม่สะดวกที่จะไปขอติดต่อกรมการกงสุลด้วยตนเอง ต้องทำอย่างไร

ตอบ ให้ผู้ร้องติดต่อสถานทูต เพื่อทำหนังสือมอบอำนาจ

2.7 **ถาม** สถานทูตสามารถปฏิเสธการรับรองเอกสาร (แม้ว่าเอกสารจะผ่านการรับรองจากทางการเช็กมาแล้ว) ได้หรือไม่

ตอบ ได้ หากสถานทูตเห็นว่าเอกสารมีเนื้อความที่เป็นภัยต่อความมั่นคง หรือขัดต่อศีลธรรม และประเพณีอันดีงามของไทย

2.8 **ถาม** ขั้นตอนการขอหนังสือรับรองความประพฤติ (รับรองประวัติอาชญากรรม)

ตอบ ให้ผู้ร้องกรอกแบบฟอร์มคำร้องและพิมพ์ลายนิ้วมือที่สถานทูต จำนวน 4 ชุด โดยผู้ร้องต้องรับผิดชอบในการส่งเอกสาร ไปให้แก่ผู้รับมอบอำนาจในประเทศไทยเพื่อดำเนินการติดต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อได้รับเอกสารแล้วให้ไปติดต่อกรมการกงสุล ถ.แจ้งวัฒนะ เพื่อรับรองเอกสารก่อนส่งกลับมาให้ผู้ร้อง

*****

3. สัญชาติและทะเบียนราษฎร :

- 3.1 **ถาม** เด็กที่เกิดจากมารดาคนไทยและบิดาต่างชาติ แต่มิได้สมรสกัน จะได้สัญชาติไทยหรือไม่
ตอบ ได้สัญชาติไทย โดยใช้นามสกุลของมารดาในสูติบัตร เว้นแต่มารดาจะยินยอมให้ใช้นามสกุลบิดา โดยทำบันทึกสอบปากคำไว้กับสถานทูตและผู้เป็นบิดาลงนามยินยอม
- 3.2 **ถาม** เด็กที่เกิดจากบิดาคนไทยและมารดาต่างชาติ จะได้สัญชาติไทยหรือไม่
ตอบ กรณีนี้เด็กจะได้สัญชาติไทย หลังจากบิดาและมารดาได้จดทะเบียนสมรสกันแล้วเท่านั้น
- 3.3 **ถาม** เด็กไทยที่มีได้เกิดในเช็ก จะจดสูติบัตรกับสถานทูตได้หรือไม่
ตอบ ไม่ได้ ต้องเป็นเด็กที่เกิดในเช็กเท่านั้น หากเกิดในประเทศอื่นต้องไปขอจดสูติบัตรต่อสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในประเทศที่เด็กเกิด หรือสถานทูตที่ดูแลประเทศนั้น
- 3.4 **ถาม** เด็กที่เกิดในต่างประเทศ มีมารดาเป็นคนไทย มีสิทธิถือสองสัญชาติหรือไม่
ตอบ รัฐบาลไทยอนุโลม ให้เด็กมีสิทธิถือสองสัญชาติจนถึงอายุ 20 ปีบริบูรณ์เท่านั้น จากนั้นต้องเลือกว่าจะถือสัญชาติตามบิดาหรือมารดา โดยในระหว่างนี้ เด็กจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองของไทยด้วย อาทิ การทำบัตรประชาชน เมื่ออายุ 15 ปี และต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหาร เมื่ออายุ 18 ปี เป็นต้น
- 3.5 **ถาม** ผู้เยาว์ซึ่งอายุไม่ถึง 20 ปี สามารถขอสถานะสัญชาติไทยก่อนได้หรือไม่ และจะให้มารดาเป็นผู้ขอสถานะสัญชาติแทนได้หรือไม่
ตอบ ไม่ได้ ต้องไปดำเนินการด้วยตนเองเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์เท่านั้น
- 3.6 **ถาม** คนไทยแต่งงานกับชาวต่างชาติ คู่สมรสมีสิทธิได้สัญชาติไทยโดยอัตโนมัติหรือไม่
ตอบ ไม่ได้ หากต้องการได้สัญชาติไทย ชาวต่างชาติต้องไปยื่นขอแปลงสัญชาติตามกฎหมาย
- 3.7 **ถาม** คนไทยแต่งงานกับชาวต่างชาติ จะเสียสัญชาติไทยโดยอัตโนมัติหรือไม่
ตอบ ไม่เสีย เว้นแต่บุคคลผู้นั้นจะยื่นขอสถานะสัญชาติไทยตามกฎหมาย
- 3.8 **ถาม** จดทะเบียนสมรสภายใต้กฎหมายเช็กแล้ว จะต้องจดทะเบียนสมรสไทยอีกหรือไม่
ตอบ ไม่ต้อง เพียงแต่นำทะเบียนสมรสเช็ก ไปผ่านขั้นตอนรับรองเอกสารให้ถูกต้อง ก่อนนำไปประกอบการยื่นคำร้องขอจดทะเบียนฐานะแห่งครอบครัวที่อำเภอตามทะเบียนบ้าน หากไม่สะดวกไปดำเนินการด้วยตนเอง ให้มาทำหนังสือมอบอำนาจได้ที่สถานทูต
- 3.9 **ถาม** หากจดทะเบียนสมรสภายใต้กฎหมายไทย จะมีผลตามกฎหมายเช็กด้วยหรือไม่
ตอบ กฎหมายเช็กรับรองทะเบียนสมรสไทย อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติ พบว่ามีขั้นตอนที่ยุ่งยาก และฝ่ายเช็กมักเรียกเอกสารประกอบเพิ่มเติม ดังนั้น ผู้ร้องควรติดต่อสำนักงานเขตของเช็กที่จะไปยื่นเรื่องก่อน เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง
- 3.10 **ถาม** บัตรประชาชนหรือเอกสารที่ออกโดยหน่วยราชการไทยหาย ต้องแจ้งสถานทูตหรือไม่
ตอบ ไม่ต้อง เว้นแต่หนังสือเดินทางสูญหายเท่านั้น ที่ต้องแจ้งสถานทูต

- 3.11 **ถาม** หากจดทะเบียนสมรสในประเทศไทย จะจดทะเบียนหย่าที่สถานทูตได้หรือไม่
ตอบ ได้ และหากจดทะเบียนสมรสที่สถานทูต ก็สามารถจดทะเบียนหย่าในไทย หรือที่สถานทูตสถานกงสุลไทยในประเทศอื่น ได้เช่นกัน
- 3.12 **ถาม** อยู่ต่างประเทศ หากต้องการติดต่ออำเภอในประเทศไทย เพื่อแก้ไขชื่อ-นามสกุล กัดสำเนาเอกสาร แก้ไขรายการในทะเบียนราษฎร เช่น สูติบัตร มรณะบัตร ทะเบียนบ้าน หรือขอหนังสือรับรองสถานภาพสมรส (รับรองความเป็นโสด) จะต้องทำอย่างไร
ตอบ ให้ติดต่อสถานทูต เพื่อขอทำหนังสือมอบอำนาจ
- 3.13 **ถาม** ประสงค์จะขอเปลี่ยนค่านำหน้าชื่อจาก นาง เป็นนางสาว
ตอบ ให้มาขอหนังสือรับรองจากสถานทูต สำหรับนำไปยื่นคำร้องต่ออำเภอตามทะเบียนบ้าน หากไม่สะดวก สามารถขอหนังสือมอบอำนาจจากสถานทูตให้บุคคลอื่นไปดำเนินการแทนได้
- 3.14 **ถาม** หญิงไทยที่สมรสกับคนต่างชาติ จะสามารถใช้นามสกุลของตนเป็นชื่อรองได้หรือไม่
ตอบ ได้

*****

4. การขอรับความช่วยเหลือจากสถานทูต :

- 4.1 **ถาม** คนไทยที่อยู่ในต่างประเทศจำเป็นต้องรายงานตัวต่อสถานทูตหรือไม่
ตอบ หากจะพำนักอยู่เป็นเวลานาน เกิน 3 เดือน ควรมารายงานตัวต่อสถานทูต รวมถึงกรณีย้ายที่อยู่ ที่ทำงาน / สถานศึกษา ก็ควรแจ้งด้วย เพื่อประโยชน์ในการได้รับข่าวสารของทางราชการ หรือความช่วยเหลือกรณีฉุกเฉิน
- 4.2 **ถาม** หากเป็นข้าราชการแต่ไม่ได้มาประจำการต้องรายงานตัวต่อสถานทูตหรือไม่
ตอบ ข้าราชการทุกสังกัดเมื่อมาปฏิบัติราชการหรือศึกษาต่อในต่างประเทศ ต้องรายงานตัวต่อเอกอัครราชทูต ตามพรบ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน 2545
- 4.3 **ถาม** อยากกลับประเทศไทยแต่ไม่มีเงิน จะขอให้สถานทูตช่วยส่งกลับได้หรือไม่
ตอบ สถานทูตจะพิจารณาช่วยเหลือเป็นรายกรณี ตามเหตุผลและความจำเป็น ทั้งนี้ ผู้ขอความช่วยเหลือจะต้องลงนามรับสภาพหนี้ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สถานทูตใช้ไปในการส่งตัวกลับ และต้องนำเงินมาชดเชยต่อกรมการกงสุลเมื่อถึงประเทศไทยแล้ว หากชำระไม่ครบถ้วนจะไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศได้อีก
- 4.4 **ถาม** ต้องการต่อวีซ่าเช็ก หรือขอวีซ่าไปประเทศอื่น จะดำเนินการที่สถานทูตไทยได้หรือไม่
ตอบ ไม่ได้ สถานทูตมีหน้าที่ดูแลเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเอกสารไทย เพื่อให้มั่นใจว่าคนไทยทุกคนที่พำนักอยู่ในเช็ก มีเอกสารแสดงความเป็นพลเมืองไทยที่ยังใช้งานได้ การที่คนไทยจะอยู่ในเช็กหรือย้ายไปตั้งถิ่นฐานในประเทศอื่น ถือเป็นความสมัครใจส่วนบุคคลที่จะต้องไปดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศเจ้าบ้าน

5. วีซ่าและใบอนุญาตพำนักในเช็ก :

5.1 **ถาม** วีซ่าและใบอนุญาตพำนักในเช็กมีกี่ประเภท

ตอบ ที่เกี่ยวข้องกับคนไทย มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) วีซ่าระยะยาว (สตักเกอร์สีเขียว) มีอายุตั้งแต่ 3 เดือน – 1 ปี ปกติคนไทยเดินทางมาทำงาน ทำธุรกิจหรือศึกษาในเช็กครั้งแรก จะได้วีซ่าประเภทนี้จากสถานทูตเช็ก 2) วีซ่าถิ่นพำนักชั่วคราว หรือ Residence Permit (RP) (สตักเกอร์สีฟ้าอมชมพู) มีอายุตั้งแต่ 6 เดือน - 2 ปี ปกติผู้ที่เคยได้วีซ่าระยะยาวมาแล้ว 1 ปี มีสิทธิยื่นขอวีซ่า RP โดยแสดงหลักฐาน อาทิ ใบอนุญาตทำงาน / สัญญาจ้าง (กรณีทำงาน) หรือใบประกอบธุรกิจ (กรณีทำธุรกิจ) ประกอบ 3) ใบถิ่นพำนักถาวร หรือ Permanent Residence (PR) (สมุดปกสีเขียว หรือสีฟ้า หรือตราประทับลงในหนังสือเดินทาง) มีอายุครั้งละ 5 ปี (ผู้เยาว์) และ 10 ปี

5.2 **ถาม** ทำอย่างไรจึงมีสิทธิได้รับถิ่นพำนักถาวรในเช็ก (PR)

ตอบ มี 3 กรณี คือ 1) ได้รับวีซ่าระยะยาวหรือวีซ่า RP และพำนักอยู่ในเช็กต่อเนื่องกันครบ 5 ปี (หากมีการเดินทางออกนอกเช็กในช่วงดังกล่าว ต้องมีเวลารวมกันไม่เกิน 12 เดือน) 2) เป็นบุตรของคนไทยหรือคนต่างชาติผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นพำนักถาวร 3) สมรสกับคนเช็ก และพำนักในเช็กครบ 2 ปี

5.3 **ถาม** ถ้าสมรสกับคนเช็กจะได้รับ PR โดยทันทีหรือไม่

ตอบ ตามกฎหมายเข้าเมืองฉบับใหม่ คนต่างชาติที่สมรสกับคนเช็ก จะไม่ได้ PR โดยอัตโนมัติ แต่จะได้รับวีซ่าเป็นเวลา 2 ปีก่อน แล้วจึงมีสิทธิยื่นขอ PR ได้ แต่หากยื่นขอ PR หลังวันที่ 1 มกราคม 2552 จะต้องผ่านการทดสอบภาษาเช็กเบื้องต้นเพิ่มเติมด้วย ซึ่งการทดสอบภาษานี้รวมถึง ผู้ที่ยื่นขอ PR กรณีพำนักครบ 5 ปีด้วย

5.4 **ถาม** สมรสกับคนเช็ก ต่อมาได้หย่าขาดจากกัน จะเสียสิทธิมีถิ่นพำนักถาวรในเช็ก (PR) หรือไม่

ตอบ เสีย หากสมรสกันไม่เกิน 5 ปี **ไม่เสีย** หากสมรสเกินกว่า 5 ปี หรือสมรสไม่เกิน 5 ปี แต่มีบุตรด้วยกันก่อน

5.5 **ถาม** ทางการเช็กมีสิทธิยกเลิกวีซ่าหรือใบถิ่นพำนักถาวรที่ยังมีอายุหรือไม่

ตอบ **ทำได้** หากผู้ถือวีซ่าหรือใบ PR ขาดคุณสมบัติ เช่น กระทำผิดกฎหมาย หรือแสดงเอกสารประกอบคำร้องที่เป็นเท็จ หรือวัตถุประสงค์ที่ยื่นขอสิ้นสุดลง อาทิ ยุติสัญญาจ้างงาน การสมรสสิ้นสุด หรือสำเร็จการศึกษาหรือใบธุรกิจหมดอายุ รวมถึงกรณีหนังสือเดินทางสูญหายหรือถูกสถานทูตยกเลิกด้วย

5.6 **ถาม** ผู้ถือวีซ่าแต่ละประเภท จะได้รับสิทธิต่างกันอย่างไรบ้าง

ตอบ **วีซ่าระยะยาว** : ผู้ถือมีสิทธิพำนัก/ทำงาน/ศึกษา เฉพาะในเช็กเท่านั้น **วีซ่า RP** : ผู้ถือมีสิทธิใช้เดินทางเพื่อท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกเชงเก้นได้ แต่ครั้งละไม่เกิน 90 วัน ส่วน **ใบ PR** : ผู้ถือมีสิทธิใช้เพื่อพำนักหรือทำงานในประเทศสมาชิกเชงเก้นได้

- 5.7 **ถาม** ได้รับวีซ่า RP ประเภททำงาน ต่อมาย้ายไปบริษัทใหม่แต่วีซ่ายังมีอายุต้องยกเลิกหรือไม่
ตอบ ต้องขอใหม่ โดยนายจ้างต้องไปขอใบอนุญาตทำงานใหม่ และนำหลักฐานแสดงที่อยู่ใหม่ ไปแจ้งตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ควรดำเนินการภายใน 30 วัน หลังออกจากงานเดิมแล้ว ทั้งนี้ โดยปกติแล้ว อายุวีซ่าจะเท่ากับอายุใบอนุญาตทำงานที่ได้รับ แต่ไม่เกินอายุของหนังสือเดินทาง
- 5.8 **ถาม** ได้รับใบถิ่นพำนักถาวร (PR) แล้ว ต้องขอใบอนุญาตทำงานอีกหรือไม่
ตอบ **ไม่ต้อง**
- 5.9 **ถาม** วีซ่าโกลด์หมดอายุ ควรยื่นขอต่ออายุล่วงหน้านานแค่ไหน
ตอบ สามารถยื่นคำร้องได้ตั้งแต่ 4 เดือน แต่ต้องไม่เกิน 14 วัน ก่อนวีซ่าหมดอายุ
- 5.10 **ถาม** ควรใช้บริการบุคคลที่อ้างตัวเป็นนายหน้าเพื่อต่ออายุวีซ่า หรือขอใบ PR หรือไม่
ตอบ **ไม่ควร** โดยเฉพาะกรณีขอวีซ่าทำงาน เป็นหน้าที่ของนายจ้างที่จะต้องเป็นผู้ดำเนินการขอวีซ่าและใบอนุญาตต่างๆ แทนลูกจ้าง การใช้บุคคลอื่นเป็นนายหน้า มีความเสี่ยงที่จะสูญเงินเปล่า หรือเสียเงินสูงกว่าค่าธรรมเนียม และยังเป็นการส่งเสริมขบวนการคอร์รัปชันซึ่งผิดกฎหมาย หากนายหน้าอุกฉกรรจ์ ผู้ใช้บริการจะมีความผิดและได้รับโทษตามกฎหมายด้วย นอกจากนี้ หากมีการนำชื่อของผู้ขอวีซ่าไปใส่ไว้ในบริษัทของนายหน้า ไม่ว่าจะในฐานะลูกจ้าง หรือหุ้นส่วน แทนบริษัทนายจ้างจริง อาจมีความเสี่ยงที่จะถูกระงับวีซ่า หรือต้องรับภาระหนี้สิน หากนายหน้าปิดบริษัทหนีด้วย
- 5.11 **ถาม** เข้าเมืองโดยได้รับวีซ่าท่องเที่ยว ต่อมาประสงค์จะทำงาน หรือธุรกิจจะเปลี่ยนวีซ่าได้หรือไม่
ตอบ **ไม่ได้** ต้องกลับไปขอวีซ่าทำงานจากสถานทูตเช็กในประเทศไทย แต่ในทางปฏิบัติ ผู้ร้องจะยื่นขอใบอนุญาตทำงาน/ธุรกิจไว้ล่วงหน้าก็ได้ แล้วจึงค่อยเดินทางกลับไปขอวีซ่าทำงานที่เมืองไทย
- 5.12 **ถาม** พำนักในเช็กโดยไม่มีหนังสือเดินทาง หรือวีซ่าหมดอายุ มีโทษสถานใด
ตอบ ถูกส่งตัวกลับประเทศไทย และห้ามเดินทางเข้าเช็กเป็นเวลา 3 ปี
- 5.13 **ถาม** ลักลอบทำงานหรือประกอบธุรกิจโดยไม่มีใบอนุญาต หรือเป็นนายหน้าจัดหาคนทำงาน โดยไม่ได้รับอนุญาต มีโทษสถานใด
ตอบ ถูกส่งตัวกลับประเทศไทย และห้ามเดินทางเข้าเช็กเป็นเวลา 5 ปี
- 5.14 **ถาม** หากกระทำผิดกฎหมายเช็ก หรือฝ่าฝืนคำสั่งให้เดินทางออกนอกประเทศเช็กตามความผิดในข้อ 5.12 และ 5.13 มีโทษสถานใด
ตอบ ห้ามเดินทางเข้าเช็ก เป็นเวลา 10 ปี
อนึ่ง คำสั่งห้ามเดินทางเข้าเช็ก ในข้อ 5.12 5.13 และ 5.14 อาจรวมถึงประเทศสมาชิกชงกันทั้งหมดด้วย หากทางการเช็กเห็นสมควร
- 5.15 **ถาม** ปัจจุบันลักลอบทำงาน หรือพำนักอยู่เกินกำหนด แต่อยากกลับเมืองไทยจะอย่างไร
ตอบ ให้รีบติดต่อสถานทูตพาไปมอบตัวกับตำรวจเพื่อเสียค่าปรับและขอวีซ่าสำหรับเดินทางออกแต่หากถูกตำรวจเช็กจับกุม จะถูกจำคุกและส่งฟ้องศาล ก่อนถูกเนรเทศ

5.16 ถาม การได้รับใบถิ่นพำนักถาวร (PR) แปลว่าได้สัญชาติเช็กด้วยหรือไม่

ตอบ ไม่ใช่เป็นคนละประเด็นกัน ผู้ที่ได้ PR ยังเป็นพลเมืองไทยและต้องถือหนังสือเดินทางไทยควบคู่กับใบ PR ในการเดินทางเข้า-ออกเช็ก การได้ PR เป็นเพียงการที่รัฐบาลเช็กรับรองให้คนต่างชาติพำนัก / ทำงานอยู่ในเช็กได้ รวมถึงได้รับสิทธิบางประการเท่านั้น แต่จะไม่เท่าเทียมกับบุคคลสัญชาติเช็ก

*****

6. ปัญหาครอบครัว :

6.1 ถาม กรณีใดบ้างที่บุคคลจะได้สัญชาติเช็ก

ตอบ บุคคลจะได้สัญชาติเช็กต่อเมื่อ 1) บิดามารดาหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติเช็กสมรสกันตามกฎหมาย 2) เป็นบุตรนอกสมรสระหว่างมารดาต่างชาติและบิดาคนเช็ก แต่ฝ่ายบิดารับเป็นบุตร 3) เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลสัญชาติเช็ก 4) เป็นบุตรของบิดามารดาเป็นคนต่างชาติทั้งคู่ แต่ได้รับใบถิ่นพำนักถาวร (PR) และ 4) โดยการขอเข้าถือสัญชาติเช็กโดยสมัครใจ

6.2 ถาม กรณีเด็กถูกทิ้ง เกิดจากบิดาหรือมารดาคนไทย จะได้สัญชาติไทยหรือไม่

ตอบ มีสิทธิได้สัญชาติไทย โดยหากมารดาเป็นคนไทย จะจดทะเบียนสมรสกับบิดาหรือไม่ก็ได้ แต่หากบิดาเป็นคนไทย เด็กจะได้สัญชาติไทยหลังจากบิดาและมารดาจดทะเบียนสมรสกันแล้วเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เด็กจะได้รับอนุโลมให้มีสิทธิถือสองสัญชาติควบคู่กันไปจนอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์เท่านั้น จากนั้นต้องเลือกว่าจะถือสัญชาติฝ่ายบิดาหรือมารดา

6.3 ถาม อยากถือสัญชาติเช็ก ต้องทำอะไร

ตอบ ทั้งกฎหมายไทยและเช็ก ไม่ยอมรับบุคคลสองสัญชาติ ดังนั้น จะต้องยื่นขอสัญชาติเช็กให้ไว้ก่อน ต่อเมื่อได้รับสัญชาติเช็กแล้ว จึงจะสามารถยื่นขอสถานะสัญชาติไทยเป็นขั้นตอนต่อไปได้

6.4 ถาม มีลูกติดจากสามีเก่าคนไทย ต่อมาสมรสใหม่กับคนเช็ก บุตรมีสิทธิได้รับสัญชาติเช็กหรือไม่

ตอบ มีสิทธิ หากสามีใหม่รับเป็นบุตรบุญธรรม แต่ทั้งนี้ อาจต้องได้รับความยินยอมจากตัวเด็กและบิดาของเด็กด้วย อย่างไรก็ตาม ถึงจะไม่ได้สัญชาติ แต่เด็กก็มีสิทธิได้รับใบ PR หากมารดาของเด็กได้รับใบ PR

6.5 ถาม เด็กเกิดในเช็ก โดยที่มารดาและบิดาเป็นคนไทยทั้งคู่ หรือคนไทยกับคนสัญชาติอื่นที่ไม่ใช่เช็ก มีสิทธิได้สัญชาติไทยหรือไม่

ตอบ มีสิทธิได้สัญชาติไทย แต่จะไม่ได้สัญชาติเช็ก โดยหากมารดามีสัญชาติไทย ควรรีบติดต่อสถานทูตเพื่อขอสูติบัตรและหนังสือเดินทางไทยให้แก่เด็ก จากนั้น ให้ไปยื่นขอวีซ่าเช็กให้แก่บุตรจากทางการเช็กต่อไป แต่หากบิดาเป็นคนไทยไม่ได้สมรสกับมารดา จะไม่สามารถขอสูติบัตรให้บุตรได้จนกว่าจะได้สมรสตามกฎหมายก่อน

- 6.6 **ถาม** กฎหมายเช็กยอมรับการสมรสระหว่างเพศเดียวกันหรือไม่
ตอบ การสมรสต้องกระทำระหว่างชายและหญิงเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในปี 2549 ได้มีการเพิ่มเติมกฎหมาย ยอมให้ผู้ที่มีเพศเดียวกันสามารถจดทะเบียนอยู่ร่วมกันได้ (Partnership Registration) ทำให้ได้รับสิทธิบางประการร่วมกันเสมือนคู่สมรส แต่จะไม่เท่าคู่สมรสจริงตามกฎหมาย (ชายกับหญิง)
- 6.7 **ถาม** สมรสภายใต้กฎหมายเช็ก ต้องเตรียมเอกสารใดบ้าง
ตอบ เอกสารหลัก ได้แก่ สำเนาสูติบัตร สำเนาหนังสือเดินทาง ใบรับรองสถานภาพสมรส สำเนาทะเบียนบ้าน มรณะบัตรของอดีตสามี/ภริยา หรือคำสั่งศาล (กรณีเป็นม่าย) ทะเบียนหย่าหรือคำสั่งศาล (กรณีหย่า) ทั้งนี้ เอกสารทั้งหมดจะต้องผ่านขั้นตอนการรับรองเอกสารจากทางการไทยและแปลเป็นภาษาเช็กอย่างเป็นทางการทุกฉบับ
- 6.8 **ถาม** แต่งงานภายใต้กฎหมายเช็ก มีสิทธิใช้นามสกุลตนเองต่อไปหรือไม่
ตอบ คู่สมรสฝ่ายหญิง มีสิทธิเลือกที่จะ ใช้นามสกุลตนเอง หรือ ใช้นามสกุลสามี หรือเพิ่ม นามสกุลสามีต่อท้ายนามสกุลเดิม ก็ได้
- 6.9 **ถาม** แต่งงานภายใต้กฎหมายไทย มีสิทธิใช้นามสกุลตนเองต่อไปหรือไม่
ตอบ สามารถเลือกได้เช่นเดียวกับกรณีแต่งงานภายใต้กฎหมายเช็ก ในข้อ 6.7
- 6.10 **ถาม** แต่งงานภายใต้กฎหมายไทย จะต้องเปลี่ยนคำนำหน้านาม จากนางสาว เป็น นาง หรือไม่
ตอบ ไม่จำเป็น จะเปลี่ยนเป็น นาง หรือ ใช้นางสาว ต่อไปก็ได้ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนขณะทำการสมรส
- 6.11 **ถาม** การหย่าภายใต้กฎหมายเช็ก ทำอย่างไร
ตอบ ต้องให้ศาลเป็นผู้สั่งให้หย่าเท่านั้น โดยก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา ตามกฎหมายระบุให้คู่สมรสทำหนังสือสัญญาแบ่งสินสมรส (ทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้มาในระหว่างการสมรส) คนละครึ่ง รวมถึงภาระในการเลี้ยงดูบุตร (หากมี) และกำหนดค่าเลี้ยงดูที่ฝ่ายสามีต้องจ่ายแก่ภริยาเป็นรายเดือน แต่หากตกลงกันไม่ได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลให้เป็นผู้พิจารณา ต่อเมื่อศาลมีคำสั่งเรื่องการจัดการสินสมรส และการดูแลบุตรเรียบร้อยแล้ว จึงจะมีคำสั่งให้คู่สมรสหย่าขาดจากกันได้ เป็นขั้นตอนสุดท้าย
- 6.12 **ถาม** แต่งงานแล้วต้องการย้ายถิ่นฐานกลับประเทศไทย คู่สมรสต่างชาติมีสิทธิได้วีซ่าประเภทใด
ตอบ สามารถยื่นขอวีซ่าสำหรับพำนักไม่เกิน 3 เดือน (เข้าออก 1 ครั้ง หรือหลายครั้ง) จากสถานทูต หากต้องการพำนักเกิน 3 เดือนขึ้นไปต้องไปยื่นคำร้องขอต่ออายุวีซ่าเป็น 1 ปี จากสำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง โดยหากฝ่ายชายเป็นคนต่างด้าว ต้องแสดงหลักฐานบัญชีเงินฝากธนาคารในไทยไม่ต่ำกว่า 400,000 บาท (ในช่วง 3 เดือน) หรือแสดงหลักฐานเป็นใบรับรองเงินเดือนของตนเองและ/หรือ ภริยา รวมกันไม่ต่ำกว่า 40,000 บาท/เดือน

- 6.13 **ถาม** สิทธิในการรับมรดก ภายใต้กฎหมายเช็ก กรณีคู่สมรสเสียชีวิต
- ตอบ** กรณีมีบุตรด้วยกัน ฝ่ายคู่สมรสที่ยังมีชีวิตและบุตร จะได้รับส่วนแบ่งมรดกเท่าๆ กัน แต่หากไม่มีบุตรด้วยกัน คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่จะได้รับมรดกครึ่งหนึ่ง ส่วนอีกครึ่งหนึ่งให้แบ่งแก่เครือญาติตามลำดับชั้นของผู้ตาย อย่างไรก็ตาม ไม่เฉพาะมรดกเท่านั้น หากผู้ตาย มีหนี้สิน คู่สมรสอีกฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่ก็ต้องรับชำระหนี้สินต่อด้วย
- 6.14 **ถาม** หากไม่ได้สมรสกัน ภายใต้กฎหมายเช็ก มีสิทธิได้รับมรดกหรือไม่
- ตอบ** **ไม่มีสิทธิ** เว้นแต่บุตรของผู้ตาย (หากมี) ที่ยังมีสิทธิได้รับมรดกตามกฎหมาย
- 6.15 **ถาม** ขอทราบสิทธิในการซื้อที่ดินในประเทศไทย กรณีสมรสกับคนต่างด้าว
- ตอบ** คนไทยที่มีคู่สมรสทั้งที่ชอบและไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าว มีสิทธิได้รับโอนหรือซื้อที่ดินในฐานะสินส่วนตัวของคนไทยเท่านั้น กล่าวคือ คนไทยและคู่สมรสต่างด้าว ไปต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ในวันจดทะเบียนรับ โอนหรือซื้อที่ดินว่าเงินทั้งหมดที่นำมาซื้อที่ดิน เป็นสินส่วนตัวของคนไทย ฝ่ายเดียว มิใช่สินสมรส หากคู่สมรสซึ่งเป็นคนต่างด้าวอยู่ในต่างประเทศ ให้ไปทำหนังสือรับรองที่สถานทูต /สถานกงสุลไทย
- 6.16 **ถาม** ซื้อที่ดินแล้ว ต้องการงานองที่ดินต่อ ต้องให้คู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าวให้ความยินยอมอีกหรือไม่
- ตอบ** **ไม่ต้อง** เพราะที่ดินที่ซื้อ หรือรับโอนนั้น ได้ตกเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของคนไทยแล้ว
- 6.17 **ถาม** คู่สมรสคนไทยเสียชีวิต คู่สมรสที่เป็นคนต่างด้าวมียสิทธิได้มรดกเป็นที่ดินที่คนไทยซื้อหรือไม่
- ตอบ** คู่สมรสต่างด้าวมียสิทธิได้รับมรดกตามกฎหมาย แต่หากเป็นที่ดินจะต้องขายและรับเป็นเงินแทนกรณีมีบุตรแต่บุตรถือสัญชาติอื่นก็ต้องขายที่ดินและรับเป็นเงินเช่นกัน แต่หากบุตรถือสัญชาติไทยสามารถถือครองที่ดินในส่วนแบ่งมรดกต่อไปได้ ให้ขายเฉพาะส่วนของบิดาหรือมารดาที่เป็นคนต่างด้าว
- 6.18 **ถาม** คนต่างด้าวซื้อที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ในประเทศไทย ได้หรือไม่
- ตอบ** ได้ไม่เกิน 1 ไร่และเพื่ออยู่อาศัยเท่านั้น โดยต้องนำเงินมาลงทุนในไทยไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท
- 6.19 **ถาม** คู่สมรสไทย-ต่างด้าว ซื้อห้องชุดในไทย ถือเป็นสินสมรส หรือสินส่วนตัว ได้หรือไม่
- ตอบ** เป็นได้ทั้ง 2 กรณี กล่าวคือ เป็นสินส่วนตัวของคนไทย โดยให้คู่สมรสอีกฝ่ายทั้งที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไปลงนามยืนยันต่อเจ้าพนักงานว่าเงินที่ซื้อห้องชุดเป็นเงินของคนไทยฝ่ายเดียว แต่หากคู่สมรสอยู่ต่างประเทศ ก็ให้ไปทำหนังสือรับรองที่สถานทูตหรือสถานกงสุลไทย เป็นสินสมรส หากคนต่างด้าวที่เป็นคู่สมรสเป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ (Permanent Residence) ในประเทศไทย โดยมีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตพำนักในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

*****

7. กฎหมายแรงงานเช็ก :

7.1 **ถาม** ทำสัญญาที่ประเทศไทย เมื่อเดินทางมาทำงานที่เช็กแล้วมีปัญหา จะต้องฟ้องร้องภายใต้กฎหมายใด

ตอบ หากการจ้างงานเกิดขึ้นในเช็ก การฟ้องร้องจะต้องเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายเช็ก

7.2 **ถาม** สัญญาจ้างงานควรทำเป็นภาษาอะไร

ตอบ สัญญาจะเป็นภาษาอะไรก็ได้ แต่ต้องเป็นภาษาที่ทั้งลูกจ้างและนายจ้างเข้าใจความหมายอย่างถ่องแท้ หากนายจ้างทำสัญญาเป็นภาษาเช็กเพียงภาษาเดียว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่านายจ้างอาจมีเจตนาเอาเปรียบ

7.3 **ถาม** นายจ้างสัญญาปากเปล่า แต่ไม่ปฏิบัติตามจะฟ้องร้องได้หรือไม่

ตอบ สัญญาต้องเป็นลายลักษณ์อักษร คำสัญญาปากเปล่าไม่อาจใช้เป็นเหตุฟ้องร้องได้ตามกฎหมายเช็ก

7.4 **ถาม** หากสัญญาระบุว่าไม่กำหนดวันสิ้นสุด (indefinite period) จะยกเลิกได้หรือไม่

ตอบ ได้ หาก 1) นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน หรือ 2) ลูกจ้างยื่นหนังสือลาออกล่วงหน้า 2 เดือน หรือ 3) นายจ้างให้ออกจากงาน 4) วิช่าหรือใบอนุญาตทำงานของลูกจ้างหมดอายุหรือถูกยกเลิก 5) ลูกจ้างสมัครใจไม่ขอต่ออายุวิช่า

7.5 **ถาม** นายจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจ้างได้ในกรณีใดบ้าง

ตอบ นายจ้างสามารถบอกเลิกสัญญาลูกจ้างได้ โดยทำเป็นหนังสือแจ้งล่วงหน้า 2 เดือน หรือตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในสัญญา และต้องจ่ายค่าชดเชยให้ลูกจ้างเท่ากับเงินเดือน 2 เดือน ยกเว้นจะมีสาเหตุมาจากความผิดของลูกจ้าง ฝ่ายนายจ้างไม่ต้องชดเชย แต่ต้องมีหนังสือตัดเตือนลูกจ้างมาแล้วอย่างน้อย 2 ครั้งภายในเวลา 6 เดือน ก่อนบอกเลิกสัญญา

7.6 **ถาม** นายจ้างไล่ออกโดยวจา ถือว่ามีผลหรือไม่

ตอบ ไม่มีผล ให้ลูกจ้างทำงานต่อไปตามปกติ หากนายจ้างปฏิเสธหรือไม่มอบหมายงานให้สามารถฟ้องร้องเอาผิดกับนายจ้างได้

7.7 **ถาม** ลูกจ้างลาออกจากงานก่อนสิ้นสุดสัญญา ต้องจ่ายค่าชดเชยแก่นายจ้างหรือไม่

ตอบ กฎหมายแรงงานเช็ก มิได้ระบุให้ลูกจ้างต้องจ่ายค่าชดเชย แต่ทั้งนี้ต้องดูสัญญาจ้างงานประกอบด้วย

7.8 **ถาม** สัญญาจ้างงานระบุว่าหากลูกจ้างลาออก ห้ามไปทำงานกับบริษัทอื่นต้องกลับประเทศไทยเท่านั้น หรือมิฉะนั้นต้องจ่ายเงินชดเชยแก่นายจ้าง ทำได้หรือไม่

ตอบ ทำไม่ได้ ผิดกฎหมายแรงงานเช็ก ลูกจ้างไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม

- 7.9 **ถาม** ลูกจ้างต้องการลาออกโดยสมัครใจ ก่อนสิ้นสุดสัญญาจ้าง ต้องทำอย่างไร
- ตอบ** ทำได้ 2 วิธี คือ 1) โดยข้อตกลง กรณีนี้ลูกจ้างยื่นหนังสือระบุวันลาออกให้ชัดเจนและนายจ้างลงนามรับทราบ หรือ 2) โดยวิธีแจ้งให้ทราบ กรณีนี้ การลาออกจะมีผลภายใน 2 เดือน นับจากวันสิ้นสุดของเดือนที่ลูกจ้างยื่นหนังสือแสดงความประสงค์ขอลาออกต่อนายจ้าง (เช่น หากยื่นภายในเดือน มิ.ย. ไม่ว่าจะเป็วันที่ 1 หรือ 30 มิ.ย. การลาออกจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค.และมีผลออกจากงานได้ในวันที่ 1 ก.ย.) หากนายจ้างปฏิเสธที่จะลงนามรับทราบ ให้ลูกจ้าง ยื่นหนังสือทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และถือเอาวันที่นายจ้างเซ็นรับจดหมายเป็นวันบอกเลิกสัญญา
- 7.10 **ถาม** นายจ้างมีสิทธิปฏิเสธไม่ให้ลูกจ้างลาออกได้หรือไม่
- ตอบ** ไม่ได้ การลาออกเป็นสิทธิตามกฎหมายแรงงาน ลูกจ้างฟ้องร้องเอาผิดนายจ้างได้
- 7.11 **ถาม** หากลูกจ้างลาออกโดยสมัครใจ มีสิทธิได้รับค่าชดเชยหรือไม่
- ตอบ** ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชย
- 7.12 **ถาม** กรณีใดบ้างที่นายจ้างไม่สามารถไล่ลูกจ้างออกจากงาน
- ตอบ** เมื่อลูกจ้างเจ็บป่วยชั่วคราว หรือเมื่อลูกจ้างหญิงอยู่ระหว่างตั้งครรภ์ ฝากคลอด และเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด (ลูกจ้างทั้งหญิงหรือชาย สามารถพักงานเพื่อเลี้ยงดูบุตรได้เป็นเวลา 3 ปี โดยนายจ้างไม่มีสิทธิไล่่อก)
- 7.13 **ถาม** ลูกจ้างอยู่ระหว่างลาพักเลี้ยงดูบุตร หรือพักฟื้นจากการเจ็บป่วยระยะยาว โดยคำสั่งแพทย์ จะได้รับเงินเดือนจากนายจ้างหรือไม่
- ตอบ** นายจ้าง ไม่ต้องจ่ายเงินเดือน ให้ลูกจ้างต้องไปติดต่อสำนักงานประกันสังคม เพื่อขอรับเงินสงเคราะห์รายเดือน จนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาการลาพัก
- 7.14 **ถาม** จะยุติสัญญาจ้างงานในช่วงทดลองงานได้หรือไม่
- ตอบ** หากสัญญาจ้างงานระบุระยะเวลาทดลองงานไว้ เช่น 1 เดือน หรือ 3 เดือน เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าว หากฝ่ายนายจ้างไม่พอใจผลงานลูกจ้าง สามารถบอกเลิกสัญญาทันทีได้ โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย หรือหากฝ่ายลูกจ้างไม่พอใจนายจ้าง ก็สามารถบอกเลิกสัญญาได้เช่นกันและมีผลทันที แต่หากพ้นกำหนดทดลองงานไปแล้ว การบอกเลิกสัญญาใดๆ ระหว่างทั้งสองฝ่ายจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
- 7.15 **ถาม** ลูกจ้างสามารถบอกเลิกสัญญาโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า ได้หรือไม่
- ตอบ** ได้ เฉพาะกรณีต่อไปนี้ มีปัญหาสุขภาพร้ายแรงและนายจ้างไม่อาจหาตำแหน่งงานใหม่ที่เหมาะสมให้ได้ภายใน 15 วัน นับจากได้ส่งใบรับรองแพทย์แก่นายจ้าง หรือนายจ้างไม่จ่ายค่าแรงให้แก่ลูกจ้างภายใน 45 วัน นับจากวันครบกำหนดชำระตามสัญญา

7.16 **ถาม** นายจ้างสามารถบอกเลิกสัญญาโดยไม่แจ้งล่วงหน้าได้หรือไม่

ตอบ ได้ เฉพาะกรณีต่อไปนี้ ลูกจ้างกระทำผิดทางอาญาและถูกพิพากษาจำคุกไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือลูกจ้างกระทำการละเมิดสัญญาจ้างหรือระเบียบของบริษัทที่ก่อให้เกิดผลเสียหายขั้นร้ายแรง ซึ่งหากนายจ้างไล่ลูกจ้างออกโดยอ้างเหตุผลดังกล่าว แต่ลูกจ้างไม่เห็นด้วย สามารถดำเนินการฟ้องร้องนายจ้างได้ ทั้งนี้ การเลิกสัญญาโดยเหตุผลข้างต้น ฝ่ายนายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยแก่ลูกจ้าง

7.17 **ถาม** สัญญาจ้างงานหมดอายุไปแล้ว นายจ้างไม่ต่อสัญญา แต่ยังคงให้ลูกจ้างยังทำงานและจ่ายเงินเดือนตามปกติ ทำได้หรือไม่

ตอบ ทำได้ ตามกฎหมายแรงงานให้ถือว่า ในทางปฏิบัติ สัญญาจ้างงานยังมีผลใช้บังคับต่อไป โดยไม่จำกัดระยะเวลาสิ้นสุด นายจ้างยังคงต้องรับผิดชอบจ่ายค่าประกันสังคมประกันสุขภาพ และต้องจ่ายค่าชดเชยแก่ลูกจ้างตามกฎหมาย เมื่อใดที่ให้ลูกจ้างออกจากงานด้วย

7.18 **ถาม** นายจ้างบอกเลิกสัญญาไม่ว่าจะโดยเหตุผลใดก็ตาม แต่ลูกจ้างไม่เห็นด้วย ควรทำอย่างไร

ตอบ หากเห็นว่าถูกเลิกจ้างโดยไม่มีเหตุอันควร หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดให้ทำได้ให้ลูกจ้างปฏิเสธลงชื่อรับทราบในเอกสารใดๆ ที่ฝ่ายนายจ้างจะให้ลงชื่อ (หากไม่แน่ใจให้นำเอกสารมาหารือสถานทูต) พร้อมทั้งทำหนังสือยืนยันความจำนงที่จะทำงานต่อ หากนายจ้างปฏิเสธ ฝ่ายลูกจ้างสามารถฟ้องร้องได้

7.19 **ถาม** หนังสือลาออกควรทำเป็นภาษาไทย

ตอบ ควรทำเป็นภาษาเช็ก (ขอตัวอย่างได้ที่สถานทูต)

7.20 **ถาม** ควรมอบหนังสือเดินทางไว้กับนายจ้างหรือไม่

ตอบ ไม่ควร เพราะหนังสือเดินทางไทยเป็นเอกสารที่ทางราชการออกให้แก่คนไทย หากตกอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น อาจเป็นเหตุให้ถูกสถานทูตยกเลิกได้ นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงหากนายจ้างมีเจตนาทุจริต โดยเอาหนังสือเดินทางของลูกจ้างไปยื่นขอต่ออายุวีซ่า เพื่อเป็นเงื่อนไขบังคับให้ลูกจ้างต่อสัญญากับตนโดยไม่สมัครใจด้วย ดังนั้น หากทราบว่าวีซ่าของตนเองใกล้หมดอายุและไม่ประสงค์จะทำงานกับนายจ้างอีกต่อไป ลูกจ้างควรเก็บรักษาหนังสือเดินทางไว้กับตน

7.21 **ถาม** อะไรเป็นเครื่องแสดงว่าลูกจ้างมีสิทธิได้รับประกันสังคมและประกันสุขภาพ

ตอบ ตามกฎหมายแรงงานเช็ก นายจ้างจะต้องทำประกันสังคมและประกันสุขภาพให้แก่ลูกจ้างโดยปกติภายในเดือนแรกของการทำงาน นายจ้างจะต้องนำลูกจ้างไปรายงานตัวต่อสำนักงานประกันสังคมเพื่อรับบัตรประจำตัว หากลูกจ้างไม่มีบัตรประจำตัวของผู้ประกันสังคมและประกันสุขภาพ จะไม่มีสิทธิใช้บริการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาล หรือพบแพทย์ฟรี ทั้งนี้ นายจ้างที่ไม่ทำประกันสังคมให้ลูกจ้างจะมีความผิดตามกฎหมาย

- 7.22 **ถาม** ชั่วโมงทำงาน และเวลาพักผ่อน ตามกฎหมายเช็ก
- ตอบ** กฎหมายเช็กกำหนดชั่วโมงทำงานปกติไม่เกิน 40 ชั่วโมง/สัปดาห์ เมื่อลูกจ้างทำงานติดต่อกันครบ 6 ชั่วโมง ลูกจ้างมีสิทธิพัก 30 นาที ทั้งนี้ ภายใน 1 สัปดาห์ นายจ้างจะต้องจัดให้ลูกจ้างได้หยุดติดต่อกันไม่น้อยกว่า 35 ชั่วโมง (ประมาณ 1 วันครึ่ง) ด้วย
- 7.23 **ถาม** นายจ้างมีสิทธิบังคับให้ทำงานล่วงเวลา หรือไม่
- ตอบ** การทำงานล่วงเวลา ต้องเห็นชอบร่วมกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง แต่ทั้งนี้ ระยะเวลาที่ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาต้องรวมกันแล้วไม่เกิน 8 ชั่วโมง/สัปดาห์
- 7.24 **ถาม** ลูกจ้างมีสิทธิหยุดพักผ่อนประจำปี กี่วัน
- ตอบ** ลูกจ้างที่สัญญาจ้างงานมีอายุ 1 ปี หรือนานกว่านั้น และได้ทำงานให้นายจ้างมาเกินกว่า 60 วันแล้ว มีสิทธิลาพักผ่อนรวมเป็นเวลา 4 สัปดาห์/ปี โดยได้รับเงินเดือน แต่หากสัญญาจ้างงานมีอายุน้อยกว่า 1 ปี จำนวนวันที่สามารถลาพักผ่อนได้ก็จะลดลงตามสัดส่วน
- 7.25 **ถาม** อัตราค่าล่วงเวลา (โอที) ที่ถูกต้อง คำนวณอย่างไร
- ตอบ** ในวันทำงานปกติ ต้องไม่ต่ำกว่า 25% จากค่าแรงเฉลี่ยรายชั่วโมงของลูกจ้าง (สมมุติค่าแรงชั่วโมงละ 100 คอรูน่า ค่าล่วงเวลาจะได้ไม่ต่ำกว่าชั่วโมงละ 125 คอรูน่า) แต่หากเป็นวันหยุดต้องไม่ต่ำกว่า 10% ของค่าแรงเฉลี่ยรายชั่วโมง แต่ทั้งนี้ ลูกจ้างและนายจ้างอาจตกลงแลกเปลี่ยนเป็นวันหยุดทดแทนก็ได้ (ทำโอที 8 ชั่วโมง = วันหยุด 1 วัน)
- 7.26 **ถาม** นายจ้างมีสิทธิจ่ายค่าแรงช้าหรือไม่
- ตอบ** ทำได้ โดยสามารถชะลอการจ่ายได้จนถึง 30 วัน นับจากวันครบกำหนดจ่ายเงินเดือน เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าว และลูกจ้างยังไม่ได้รับเงินเดือนจนเลย 15 วัน (รวม 45 วัน) ลูกจ้างสามารถบอกเลิกสัญญาได้ทันที และฟ้องร้องเรียกค่าชดเชยจากนายจ้างได้
- 7.27 **ถาม** ควรปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อป้องกันการถูกเอาเปรียบจากนายจ้าง
- ตอบ** ลูกจ้างต้องระมัดระวังและตรวจสอบเอกสารทุกฉบับที่จะลงชื่อกับนายจ้าง ทั้งก่อนและขณะทำงาน หากไม่เข้าใจความหมาย จะนำมาให้สถานทูตตรวจสอบก่อนก็ได้ ทั้งนี้ ลูกจ้างควรเก็บหลักฐานเอกสารหรือสำเนาเอกสารทุกฉบับไว้ด้วย โดยเฉพาะหลักฐานเกี่ยวกับการจ่ายเงินเดือน ค่าล่วงเวลาต่างๆ เพื่อประกอบการฟ้องร้องเมื่อถูกนายจ้างเอาเปรียบ
- 7.28 **ถาม** หากลูกจ้างไม่ได้ใช้วันหยุดพักผ่อนประจำปี มีสิทธิขอชดเชยเป็นเงินได้หรือไม่
- ตอบ** ไม่ได้ เว้นแต่กรณี ลูกจ้างถูกไล่ออกจากงานก่อนสิ้นสุดสัญญา จึงจะมีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยเป็นเงิน เท่ากับจำนวนวันหยุดพักผ่อนที่ยังไม่ได้ใช้ในปีนั้น
- 7.29 **ถาม** หากย้ายงาน ต้องขอใบอนุญาตทำงานใหม่ด้วยหรือไม่
- ตอบ** ต้องทำใหม่ ทุกครั้งที่เปลี่ยนงานและนายจ้าง

7.30 **ถาม** มาทำงานที่เช็ก โดยการชักชวนของนายหน้า และเสียค่าหัวคิว ผิดกฎหมายหรือไม่
ตอบ หากนายหน้าหรือผู้ชักชวน ไม่ได้เป็นบริษัทนายหน้าที่จดทะเบียนกับกระทรวงแรงงาน ไทยถือว่าผิดกฎหมาย แรงงานที่ถูกชักชวนและเสียค่าหัวคิว สามารถฟ้องร้องเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวต่อ ตำรวจและกระทรวงแรงงานที่ประเทศไทย

7.31 **ถาม** เปลี่ยนงานใหม่ นายจ้างเดิมมีสิทธิตัดวีซ่า หรือไม่
ตอบ **มีสิทธิ** แม้ว่าแผ่นสติ๊กเกอร์วีซ่าจะระบุว่ายังมีอายุอยู่ แต่ในทางปฏิบัติ นายจ้างเดิมสามารถ แจ้งตัดวีซ่าในระบบคอมพิวเตอร์ได้ ลูกจ้างจึงไม่ควรนั่ง นอนใจ และควรเริ่มงานกับนายจ้างใหม่โดยทันทีเมื่อออกจากบริษัทเดิมแล้ว เพื่อรักษาสิทธิในการต่อวีซ่า

*****

8. **เปิดเตล็ด :**

8.1 **ถาม** กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ คืออะไร

ตอบ กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2529 ตาม พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 เพื่อเป็นการช่วยเหลือคนงานที่ถูกทอดทิ้งอยู่ใน ต่างประเทศได้เดินทางกลับประเทศไทยและสงเคราะห์แก่คนงานซึ่งไปหรือจะไปทำงานในต่างประเทศ หรือตายทโดยธรรมชาติของบุคคลดังกล่าว

8.2 **ถาม** เสียค่าสมาชิกเท่าไร

ตอบ อัตราค่าสมาชิกกองทุนจะแตกต่างกันตามประเทศที่คนหางานจะเดินทางไป โดยหากเป็น ทวีปยุโรป เสียอัตราคนละ 500.- บาท / เดือน สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ที่สำนักงานบริหารแรงงานไทย ไปต่างประเทศ อาคารเล่าเป็งวัน 1 ชั้น 30 ถ. วิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ หรือสำนักงานจัดหางาน จังหวัดที่แรงงานมีภูมิลำเนา

8.3 **ถาม** ถ้าขณะนี้ทำงานอยู่ต่างประเทศแล้ว อยากจะสมัครจะอย่างไร

ตอบ กรณีที่คนหางานเดินทางไปทำงานในต่างประเทศด้วยตนเองแล้ว และไม่ได้สมัครเป็น สมาชิกกองทุนก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ เมื่อเดินทางกลับม เยี่ยมบ้านที่ประเทศไทย

8.4 **ถาม** สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากกองทุน มีอะไรบ้าง

ตอบ สมาชิกกองทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ อาทิ

1) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับภูมิลำเนาตามที่จ่ายจริง หากถูกทอดทิ้ง ในต่างประเทศ วงเงิน 30,000.- บาท

2) ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่นๆ กรณีประสบปัญหาในต่างประเทศ ในวงเงิน 30,000.- บาท

3) เงินสงเคราะห์กรณีประสบอันตรายจนพิการหรือทุพพลภาพ คนละ 30,000.- บาท (กรณีเกิดเหตุในต่างประเทศ จะจ่ายเมื่อสมาชิกกลับประเทศแล้ว)

4) เงินสงเคราะห์กรณีถูกส่งตัวกลับประเทศไทย เพราะป่วยเป็นโรคต้องห้ามของประเทศที่ทำงาน

5) ค่าจ้างทนายความเพื่อต่อสู้คดีอาญาและแพ่งในความคิด ซึ่งมีใช้เกิดจากการกระทำโดยเจตนาในต่างประเทศ ในวงเงิน 100,000.- บาท

6) เงินช่วยจัดการศพและหรือเงินช่วยเหลือทายาทกรณีถึงแก่กรรมในต่างประเทศ ในวงเงิน 50,000.- บาท

8.5 **ถาม** อยู่ต่างประเทศ ต้องการใช้สิทธิเลือกตั้งในประเทศไทย จะทำอย่างไร

ตอบ คนไทยที่มีอายุครบ 18 ปี สามารถมาลงทะเบียนขอเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรได้ที่สถานทูต และหากย้ายกลับให้แจ้งสถานทูต เพื่อถอนชื่อกลับไปยังใช้สิทธิในประเทศไทยได้

8.6 **ถาม** ใบขับขี่ระหว่างประเทศของไทยมีอายุกี่ปี ต่ออายุได้หรือไม่

ตอบ มีอายุครั้งละ 1 ปี ต่ออายุไม่ได้ ต้องกลับไปขอใหม่ที่ประเทศไทย

*****

@ คิดให้ดีกว่าก่อน หากอยากสละสัญชาติไทย @

- คนไทยบางคนมักเข้าใจผิดว่า หากสมรสกับคนเช็ก หรือหากได้รับใบอนุญาตให้มีถิ่นพำนักถาวร (Permanent Residence) (เล่มสีเขียว หรือฟ้า) แล้ว จะถือว่า ได้สัญชาติเช็กและเสียสัญชาติไทยโดยอัตโนมัติ ซึ่งเป็นความเข้าใจคลาดเคลื่อน เพราะในข้อเท็จจริงแล้ว คนไทยผู้นั้น ยังไม่มีสัญชาติเช็ก และยังคงถือเป็นพลเมืองไทยอยู่เช่นเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง การได้ใบถิ่นพำนักถาวรดังกล่าว เป็นเพียงเอกสารที่แสดงว่าคนต่างด้าวผู้นั้น ได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยและทำงานในเช็กได้ และอาจได้รับสิทธิประโยชน์บางประการตามกฎหมายเท่านั้น แต่จะไม่เท่ากับพลเมืองเช็ก อาทิ สิทธิในการเลือกตั้ง หรือการทำงานในอาชีพสงวนบางประเภท เป็นต้น

- กฎหมายเช็กและไทย ไม่ยอมรับบุคคลสองสัญชาติ ดังนั้น หากบุคคลต้องการสละสัญชาติไทย ก็จะต้องไปดำเนินการเพื่อให้ได้สัญชาติเช็กก่อน จึงจะมีสิทธิยื่นเรื่องขอสละสัญชาติไทยได้ การยื่นขอสละสัญชาติไทยโดยที่ยังไม่มีสัญชาติเช็กรองรับจะกระทำมิได้

- การสละสัญชาติไทย เป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะต้องเสนอขอพระบรมราชานุญาต จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ให้บุคคลผู้นั้นเสียสัญชาติไทยได้ และต้องลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงมีผลสมบูรณ์ ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติระยะเวลาพิจารณาคำร้องขอสละสัญชาติของหน่วยราชการไทย จะใช้เวลาประมาณ 3 ปี หรือนานกว่านั้น (นับจากวันที่หน่วยราชการได้รับเอกสารครบถ้วน) โดยในระหว่างนี้ หากผู้ร้องเสียชีวิต หรือการสมรสของผู้ร้องกับคนเช็กสิ้นสุดลงก่อน โดยการหย่าหรือคำพิพากษาของศาล ก็จะทำให้คำร้องยุติลงด้วย

- ผลที่จะตามมาเมื่อสละสัญชาติไทยแล้ว

- ทำให้บุคคลผู้นั้น มีสถานะเป็น “บุคคลต่างด้าว.” และถูกตัดชื่อออกจากทะเบียนราษฎร ทำให้ไม่มีหลักฐานแสดงความเป็นคนไทยอีกต่อไป อาทิ ไม่สามารถถือบัตรประชาชน หรือหนังสือเดินทางไทยได้

- การเดินทางกลับประเทศไทย ต้องถือหนังสือเดินทางของประเทศที่ตนถือสัญชาติ และต้องขอรับวีซ่า และสามารถพำนักอยู่ในประเทศไทยได้ตามระยะเวลาที่อนุญาตเท่านั้น

- ไม่สามารถถือครองที่ดิน ในประเทศไทยได้อีกต่อไป หากมีที่ดินอยู่ ก็จะถูกทางการบังคับให้ขายออกไป

- บุตรที่เกิดหลังจากบิดาหรือมารดาสละสัญชาติไทยแล้ว จะไม่ได้รับสัญชาติไทย

- กรณีตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศไม่ว่ากรณีใดๆ จะไม่ได้รับความคุ้มครองดูแลช่วยเหลือจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทย เนื่องจากถือเป็นคนสัญชาติอื่นแล้ว

*****

! หมายเลขที่ควรจดจำ กรณีฉุกเฉิน !

สถานเอกอัครราชทูตไทย	220570055 หรือ 220571735
ศูนย์ช่วยเหลือชาวต่างชาติ	112 (โทรแจ้งเหตุได้ทุกกรณี)
บริการรถพยาบาล	155
รถดับเพลิง	150
ตำรวจ (สำหรับแจ้งเหตุทั่วประเทศ)	158
ตำรวจ (สำหรับแจ้งเหตุเฉพาะในปราช	156

*****